

Αυξάνεται η παραγωγή σπερμάτων ηλιάνθου στην ΕΕ

του Γιάννη Τσιφόρου

Ανοδο αναμένεται να παρουσιάσει η παραγωγή σπερμάτων ηλιάνθου στην ΕΕ, ανερχόμενη την περίοδο 2023/2024 σε 10,2 εκατ. τόνους, μέγεθος σημαντικά αυξημένο σε

σύγκριση με την προηγούμενη (+11%), διατηρώντας την Ένωση στην τρίτη θέση της παγκόσμιας κατάταξης, μετά τη Ρωσία (17,1 εκατ. τόνοι) και την Ουκρανία (14,5 εκατ. τόνοι), η παραγωγή των οποίων προβλέπεται επίσης αυξημένη (+5% και +19% αντίστοιχα). Στο εξωτερικό

εμπόριο, ιδιαίτερα έντονη μείωση αναμένεται στις εισαγωγές του προϊόντος στην ΕΕ, που προβλέπεται την περίοδο 2023/2024 να περιοριστούν σε 600 χιλ. τόνους (-59%), με κυριότερους, προς το παρόν, προμηθευτές τη Μολδαβία (56%) και την Ουκρανία (29%).

Πτώση, επίσης, αναμένεται στις εξαγωγές της ΕΕ, που προβλέπεται να περιοριστούν σε 450 χιλ. τόνους (-24%), με κυριότερες χώρες προορισμού το Πακιστάν, την Τουρκία και την Κίνα. Μειωμένη εξάλλου αναμένεται η κατανάλωση, περιοριζόμενη σε 10,1 εκατ. τόνους (-3,8%), μέγεθος σημαντικά χαμηλότερο της περιόδου 2021/2022 (11,4 εκατ. τόνοι).

Στο πεδίο των τιμών, σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG-Agri, Oilseeds dashboard, 27/3/2024), τον Μάρτιο του 2024 οι τιμές εξαγωγής του προϊόντος ανήλθαν σε 425 ευρώ/τόνο (fob EU Bordeaux), παρουσιάζοντας άνοδο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (+4%), αν και παραμένουν χαμηλότερες από τον αντίστοιχο μήνα του 2023 (-3%).

Αισθητά χαμηλότερες, όμως, ήταν οι τιμές εξαγωγής της Ουκρανίας τον Μάρτιο του 2024 (fob 299 ευρώ/τόνο) σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους (-13%). Σε επίσημη βάση, η έκταση της καλλιέργειας ηλιάνθου στην ΕΕ περιορίστηκε το 2023 σε 4,8 εκατ. εκτάρια, παρουσιάζοντας μείωση ως προς το προηγούμενο έτος (-2,7%), με τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία να εξακολουθούν να καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος. Ωστόσο, οι αποδόσεις βελτιώθηκαν, με συνέπεια τη σημαντική άνοδο της παραγωγής σπερμάτων ηλιάνθου που ανήλθαν το 2023 σε 10,2 εκατ.

Παραγωγή, εμπόριο και κατανάλωση σπερμάτων ηλιάνθου στην ΕΕ (2023/2024-2021/2022)						
	2023/24*	2022/23	2021/22	Μεταβολή (%)		
				2023-22	2022-21	
Αποθέματα αρχής	213	692	401	-69,2	72,6	
Παραγωγή	10.200	9.181	10.328	11,1	-11,1	
Εισαγωγές	600	1.460	1.795	-58,9	-18,7	
Προσφορά	11.013	11.333	12.524	-2,8	-9,5	
Εξαγωγές	450	595	397	-24,4	49,9	
Κατανάλωση	10.125	10.525	11.435	-3,8	-8,0	
Αποθέματα τέλους	438	213	692	105,6	-69,2	

Πηγή: USDA, FAS, Oilseeds world market and trade, 8/3/2024. (*) Πρόβλεψη

Παραγωγή σπερμάτων ηλιάνθου ανά χώρα στην ΕΕ (2019-2023, σε χιλ. τόνους)							
	2023	2022	2021	2020	2019	Μεταβολή (%)	
						2023/2022	2022/2021
Ρουμανία	2.319	2.107	2.844	2.123	3.569	10,1	-25,9
Γαλλία	2.149	1.798	1.913	1.608	1.298	19,5	-6,0
Ουγγαρία	2.012	1.286	1.758	1.698	1.707	56,4	-26,8
Βουλγαρία	1.623	2.117	1.989	1.720	1.914	-23,3	6,4
Ισπανία	897	820	760	883	774	9,4	7,9
Ιταλία	305	264	281	298	293	15,5	-5,8
Ελλάδα	180	229	230	245	299	-21,1	-0,5
Σλοβακία	169	171	195	136	128	-0,8	-12,5
Γερμανία	165	161	100	58	46	2,4	61,7
Λοιπές	383	381	321	258	251	0,5	18,7
Σύνολο ΕΕ-27	10.204	9.335	10.389	9.027	10.279	9,3	-10,2

Πηγή: Eurostat, Crop production, 13/3/2024

εμπόριο, ιδιαίτερα έντονη μείωση αναμένεται στις εισαγωγές του προϊόντος στην ΕΕ, που προβλέπεται την περίοδο 2023/2024 να περιοριστούν σε 600 χιλ. τόνους (-59%), με κυριότερους, προς το παρόν, προμηθευτές τη Μολδαβία (56%) και την Ουκρανία (29%).

Πτώση, επίσης, αναμένεται στις εξαγωγές της ΕΕ, που προβλέπεται να περιοριστούν σε 450 χιλ. τόνους (-24%), με κυριότερες χώρες προορισμού το Πακιστάν, την Τουρκία και την Κίνα. Μειωμένη εξάλλου αναμένεται η κατανάλωση, περιοριζόμενη σε 10,1 εκατ. τόνους (-3,8%), μέγεθος σημαντικά χαμηλότερο της περιόδου 2021/2022 (11,4 εκατ. τόνοι).

Στο πεδίο των τιμών, σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG-Agri, Oilseeds dashboard, 27/3/2024), τον Μάρτιο του 2024 οι τιμές εξαγωγής του προϊόντος ανήλθαν σε 425 ευρώ/τόνο (fob EU Bordeaux), παρουσιάζοντας άνοδο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (+4%), αν και παραμένουν χαμηλότερες από τον αντίστοιχο μήνα του 2023 (-3%).

Αισθητά χαμηλότερες, όμως, ήταν οι τιμές εξαγωγής της Ουκρανίας τον Μάρτιο του 2024 (fob 299 ευρώ/τόνο) σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους (-13%). Σε επίσημη βάση, η έκταση της καλλιέργειας ηλιάνθου στην ΕΕ περιορίστηκε το 2023 σε 4,8 εκατ. εκτάρια, παρουσιάζοντας μείωση ως προς το προηγούμενο έτος (-2,7%), με τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία να εξακολουθούν να καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος. Ωστόσο, οι αποδόσεις βελτιώθηκαν, με συνέπεια τη σημαντική άνοδο της παραγωγής σπερμάτων ηλιάνθου που ανήλθαν το 2023 σε 10,2 εκατ.

Ανοδο αναμένεται να παρουσιάσει η παραγωγή σπερμάτων ηλιάνθου στην ΕΕ, ανερχόμενη την περίοδο 2023/2024 σε 10,2 εκατ. τόνους, μέγεθος σημαντικά αυξημένο σε σύγκριση με την προηγούμενη (+11%), διατηρώντας την Ένωση στην τρίτη θέση της παγκόσμιας κατάταξης, μετά τη Ρωσία (17,1 εκατ. τόνοι) και την Ουκρανία (14,5 εκατ. τόνοι), η παραγωγή των οποίων προβλέπεται επίσης αυξημένη (+5% και +19% αντίστοιχα). Στο εξωτερικό εμπόριο, ιδιαίτερα έντονη μείωση αναμένεται στις εισαγωγές του προϊόντος στην ΕΕ, που προβλέπεται την περίοδο 2023/2024 να περιοριστούν σε 600 χιλ. τόνους (-59%), με κυριότερους, προς το παρόν, προμηθευτές τη Μολδαβία (56%) και την Ουκρανία (29%). Πτώση, επίσης, αναμένεται στις εξαγωγές της ΕΕ, που προβλέπεται να περιοριστούν σε 450 χιλ. τόνους (-24%), με κυριότερες χώρες προορισμού το Πακιστάν, την Τουρκία και την Κίνα. Μειωμένη εξάλλου αναμένεται η κατανάλωση, περιοριζόμενη σε 10,1 εκατ. τόνους (-3,8%), μέγεθος σημαντικά χαμηλότερο της περιόδου 2021/2022 (11,4 εκατ. τόνοι). Στο πεδίο των τιμών, σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG-Agri, Oilseeds dashboard, 27/3/2024), τον Μάρτιο του 2024 οι τιμές εξαγωγής του προϊόντος ανήλθαν σε 425 ευρώ/τόνο (fob EU Bordeaux), παρουσιάζοντας άνοδο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (+4%), αν και παραμένουν χαμηλότερες από τον αντίστοιχο μήνα του 2023 (-3%). Αισθητά χαμηλότερες, όμως, ήταν οι τιμές εξαγωγής της Ουκρανίας τον Μάρτιο του 2024 (fob 299 ευρώ/τόνο) σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους (-13%). Σε επίσημη βάση, η έκταση της καλλιέργειας ηλιάνθου στην ΕΕ περιορίστηκε το 2023 σε 4,8 εκατ. εκτάρια, παρουσιάζοντας μείωση ως προς το προηγούμενο έτος (-2,7%), με τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία να εξακολουθούν να καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος. Ωστόσο, οι αποδόσεις βελτιώθηκαν, με συνέπεια τη σημαντική άνοδο της παραγωγής σπερμάτων ηλιάνθου που ανήλθαν το 2023 σε 10,2 εκατ.

όπως φαίνεται, θα εξακολουθήσει να καλύπτει το σύνολο σχεδόν των αναγκών (93% την περίοδο 2023/2024).

Στην εξέλιξη αυτή αναμένεται να συμβάλει η μείωση της τιμής εξαγωγής ηλιέλαιου από την Ουκρανία, η οποία στο τέλος Μαρτίου του 2024 περιορίστηκε σε 742 ευρώ/τόνο, παρουσιάζοντας πτώση σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2023 (-11%). Σημαντική, επίσης, θεωρείται η πρόβλεψη άνοδου της κατανάλωσης ηλιέλαιου στην ΕΕ (+5% την περίοδο 2024/25), κυρίως εξαιτίας της ενίσχυσης της ζήτησής του για την παρασκευή τροφίμων, που εξακολουθούν να καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της χρήσης του (91% την περίοδο 2023/2024).

Εξαιρέση, πάντως, αποτελούν ορισμένες χώρες (Ελλάδα, Γαλλία, Βουλγαρία, Ουγγαρία) στις οποίες σημαντικό μέρος της κατανάλωσης ηλιέλαιου αξιοποιείται στην παρασκευή βιοντίζελ, η ζήτηση του οποίου αναμένεται να βελτιωθεί σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις (USDA, EU Biofuels annual, 14/8/2023).

Μειώθηκε η παραγωγή στην Ελλάδα

Η εγχώρια παραγωγή σπερμάτων ηλιάνθου παρουσίασε πτώση στο διάστημα των τελευταίων ετών. Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, 13/3/2024), η παραγωγή του προϊόντος κορυφώθηκε το 2019 με όγκο περίπου 300 χιλ. τόνους. Στη συνέχεια όμως μειώθηκε, περιοριζόμενη το 2023 σε 180,4 χιλ. τόνους, μέγεθος σημαντικά μειωμένο σε σχέση με το προηγούμενο έτος (-21%).

Η πτώση αυτή αποδίδεται στη μείωση της καλλιέργειας έκτασης, η οποία περιορίστηκε το 2023 σε περίπου 705 χιλ. στρέμματα (-24%), ενώ αρνητικό επήδρασαν στις αποδόσεις οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες στη διάρκεια του 2023.

Το εξωτερικό εμπόριο της χώρας στα σπέρματα ηλιάνθου παραμένει ελλειμματικό επί σειρά ετών. Το 2023 το έλλειμμα στην παραγωγή είχε ως συνέπεια την άνοδο των εισαγωγών, ο όγκος των οποίων διπλασιάστηκε, ανερχόμενος σε 32 χιλ. τόνους. Ωστόσο, εξαιρουμένων των σπόρων προς σπορά και ορισμένων εξειδικευμένων προϊόντων, το βασικό μέρος των εισαγωγών ήταν μικρότερο (28 χιλ. τόνοι), με κυριότερο προμηθευτή τη Βουλγαρία (64% του όγκου) και δευτερευόντως την Ουκρανία (30%).

Επιπλέον, οι εισαγωγές ευνοήθηκαν από τη μεγάλη μείωση των τιμών, μια και η μέση τιμή εισαγωγής από τη Βουλγαρία περιορίστηκε το 2023 σε 420 ευρώ/τόνο, ιδιαίτερα μειωμένη σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2022 (-43%), ενώ ανάλογη ήταν η πτώση της μέσης τιμής εισαγωγής από την Ουκρανία, που μειώθηκε σε 414 ευρώ/τόνο (46%). Έντονη εξάλλου ήταν η μείωση των εξαγωγών του προϊόντος, που περιορίστηκαν το 2023 σε 924 τόνους.

Επίσης, η πτώση της παραγωγής σπερμάτων ηλιάνθου το 2023 οφειλόταν στην παραγωγή ηλιέλαιου, με συνέπεια τη σημαντική άνοδο των εισαγωγών, κυρίως με προϊόντα για εδωδιμη χρήση.

Ειδικότερα, οι εισαγωγές ηλιέλαιου

Παραγωγή και κατανάλωση σπερμάτων ηλιάνθου και ηλιέλαιου στην ΕΕ (σε χιλ. τόνους)

	Σπέρματα ηλιάνθου			Ηλιέλαιο		
	2024/2025**	2023/2024*	Μεταβολή 2024-2023 (%)	2024/2025**	2023/2024*	Μεταβολή 2024-2023 (%)
Αποθέματα αρχής	878	867	1,3	271	271	0,0
Παραγωγή	10.688	10.185	4,9	4.123	3.051	35,1
Εισαγωγές	1.033	980	5,4	1.985	1.920	3,4
Προσφορά	12.599	12.031	4,7	6.379	6.142	3,9
Κατανάλωση	11.149	10.573	5,4	5.151	4.911	4,9
Εξαγωγές	571	580	-1,6	957	960	-0,3
Αποθέματα τέλους	878	878	0,0	271	271	0,0

Πηγή: European Commission, DG-Agri, Oilseeds market situation, 27/3/2024. (**) Πρόβλεψη. (*) Εκτίμηση

Παραγωγή και κατανάλωση σπερμάτων ηλιάνθου στην Ελλάδα (2019-2023, σε τόνους)

	2023	2022	2021	2020	2019	Μεταβολή (%)	
						2023/2022	2022/2021
Παραγωγή	180.440	228.590	229.760	244.700	298.960	-21,1	-0,5
Εισαγωγές	32.082	15.223	11.089	14.615	51.583	110,8	37,3
Προσφορά	212.522	243.813	240.849	259.315	350.543	-12,8	1,2
Εξαγωγές	924	7.370	8.870	22.114	1.149	-87,5	-16,9
Κατανάλωση	211.598	236.443	231.978	237.201	349.394	-10,5	1,9

Πηγή: Eurostat, Crop production, 13/3/2024, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 18/3/2024)

Αξία και όγκος ελληνικών εισαγωγών εδωδιμου ηλιέλαιου κατά χώρα (2022-2023)

	2023			2022			Μεταβολή 2023/2022	
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Βουλγαρία	31.824	31.873	1,00	36.411	20.742	1,76	-12,6	53,7
Ιταλία	4.196	4.564	0,92	1.565	1.116	1,40	168,2	309,1
Ουκρανία	1.365	1.502	0,91	3.799	2.867	1,32	-64,1	-47,6
Κίπρος	1.328	1.437	0,92	197	143	1,38	573,7	907,4
Σερβία	865	940	0,92	904	691	1,31	-4,3	36,1
Ρουμανία	739	345	2,14	1.380	1.063	1,30	-46,5	-67,5
Λοιπές	578	241	2,40	1.123	904	1,24	-48,5	-73,3
Σύνολο	40.895	40.903	1,00	45.379	27.526	1,65	-9,9	48,6

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 18/3/2024, HS code: 15121191)